

4 Cdo 216/2009

R o z s u d o k

V m e n e S l o v e n s k e j r e p u b l i k y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Rudolfa Čirča v právnej veci žalobcu **JUDr. L. Š.**, bývajúceho v Č., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. A. H., advokátkou, so sídlom v Ž., proti žalovanej **Č., a.s.**, so sídlom v B., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. J. G., advokátom, advokátska kancelária G. & P., s.r.o. so sídlom v B., **o zaplatenie 4414,79 Eur** (133 000,-- Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11 C 59/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. októbra 2008 sp. zn. 6 Co 216/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **z a m i e t a .**

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v sume 198,55 Eur na účet advokáta JUDr. J. G. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom zo 14. apríla 2008 č. k. 11 C 59/2007-164 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť mu z titulu poistného plnenia sumu 133 000,-- Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 6.9.2006 do zaplatenia a rozhodol o náhrade trov konania. Vychádzal zo zistenia, že účastníci konania uzatvorili X. poistnú zmluvu č. X. - D.- K., komplexné poistenie rodinných domov, bytov a domácností, predmetom ktorej bolo poistenie rodinného domu č. X. v kat. území Z.. V tejto poistnej zmluve nebola ako predmet poistenia uvedená garáž a ani vedľajšia

stavba. Keďže v danom záväzkovom vzťahu za rozhodujúce z hľadiska predmetu poistenia považoval to, čo si účastníci „určili,, v poistnej zmluve dospel k záveru, že predmetom poistenia bol iba rodinný dom. Nesúhlasil s právnym názorom žalobcu, že vedľajšia stavba, na ktorej došlo k poistnej udalosti, bola príslušenstvom poistenej stavby a preto sa na ňu poistenie rovnako vzťahuje. V tejto súvislosti uviedol, že vzhľadom na povahu poistnoprávneho vzťahu, pre poskytnutie poistného plnenia v dôsledku poistnej udalosti je nevyhnutné, aby bol aj takýto predmet poistenia v poistnej zmluve osobitne uvedený, čo sa v danom prípade nestalo. Žalobu považoval preto za nedôvodne podanú. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 22. októbra 2008 sp. zn. 6 Co 216/2008 na odvolanie žalobcu rozsudok okresného súdu potvrdil, rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania a vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý svoje rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. aj zdôvodnil. V otázke, či sa poistenie vzťahuje aj na vedľajšiu stavbu, ktorá je príslušenstvom hlavnej veci (rodinného domu) v prípade, ak je predmetom poistenia iba táto hlavná vec, dospel k právnemu názoru, že príslušenstvo veci je tvorené samostatnými vecami, ktoré môžu byť samostatným predmetom právnych vzťahov a ich právny režim nesleduje zo zákona bez ďalšieho režim veci hlavnej. Platné právo nemá ustanovenia o tom, že by v prípade, ak predmetom poistenia je vec hlavná, sa toto poistenie vzťahovalo bez ďalšieho aj na príslušenstvo veci. Pri vzniku záväzkovo - právneho vzťahu, v tomto prípade poistenia, je vždy potrebné zákonom predpísaným spôsobom prejavíť vôľu tak, aby predmetom tohto záväzkovo - právneho vzťahu, v tomto prípade predmetom poistenia, bolo aj príslušenstvo hlavnej veci. Ak nie je táto vôľa právne významným spôsobom prejavená, záväzkovo - právny vzťah sa tejto vedľajšej veci netýka. Keďže v danom prípade predmetom poistenia bol len rodinný dom č. súpisné X., nebolo možné dospieť k záveru, že sa poistenie bez ďalšieho vzťahuje aj na vedľajšiu stavbu ako príslušenstvo tohto rodinného domu. Prípustenie dovolania odôvodnil tým, že v danej veci ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a to v otázke, či v prípade, ak predmetom poistenia je hlavná vec (rodinný dom), dochádza bez ďalšieho k poisteniu aj jej príslušenstva (vedľajšej stavby), ak v zmluve nie je uvedené niečo iné. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal včas dovolanie žalobca. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého príslušenstvo veci je tvorené samostatnými vecami, ktoré môžu byť samostatným predmetom právnych vzťahov a že ich právny režim nesleduje zo zákona bez ďalšieho režim veci hlavnej. Dôvodil, že príslušenstvo veci má síce priamo zo zákona povahu samostatnej veci, avšak svojím hospodárskym účelom sa viaže na hlavnú vec. Príslušenstvo veci zdieľa teda osud hlavnej veci bez ohľadu na to, či účastníci záväzkovo - právneho vzťahu toto príslušenstvo hlavnej veci priamo v právnom úkone identifikovali, alebo len uviedli, že ide o vec s príslušenstvom, poprípade dokonca sa o príslušenstve hlavnej veci vôbec nezmenili. Za správny preto považuje názor, podľa ktorého právne úkony týkajúce sa hlavnej veci, sa zásadne vzťahujú aj na jeho príslušenstvo. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 133/2001 a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 141/1995. Keďže v danej veci vedľajšia stavba, na ktorej došlo k poistnej udalosti, spĺňa zákonom stanovené predpoklady príslušenstva v zmysle § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), žalovaná bola povinná poistné plnenie poskytnúť, pokiaľ na tejto stavbe došlo k poistnej udalosti, pri ktorej vznikla škoda. Navyše skutočnosť, že predmetom poistenia bola aj vedľajšia stavba, vyplýva aj priamo zo znaleckého posudku vypracovaného Ing. B. O. za účelom poskytnutia úveru, na ktorý predmetná poistná zmluva, čo do rozsahu poistného krytia a predmetu poistenia odkazuje. Okresný súd a následne aj odvolací súd vychádzali preto z nesprávneho záveru, že predmetom poistenia nebola aj vedľajšia stavba a z nesprávneho právneho názoru, keď vyvodili záver, že príslušenstvo veci v tomto prípade „nepodlieha právnomu úkonu hlavnej veci“ (a pokiaľ by to malo byť inak, malo to byť výslovne uvedené v poistnej zmluve) a teda, že pod rozsah poistného krytia nespadá vedľajšia stavba ako príslušenstvo stavby hlavnej. Navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že v danom prípade poistnú zmluvu je potrebné posudzovať samostatne a oddelene od ostatných záväzkových právnych vzťahov (zmluvy o úvere, zmluvy o zriadení záložného práva). Predmetom poistenia bol nepochybne len rodinný dom súpisné č. X., čo dokazuje aj skutočnosť, že len vo vzťahu k tomuto predmetu poistenia bol dojednaný druh poistenia, bolo identifikované poistné riziko a stanovená poistná suma a v nadväznosti na poistnú sumu výška poistného. Ak by mala byť

predmetom poistenia podľa poistnej zmluvy aj vedľajšia stavba, museli by byť vyššie uvedené „pojmové znaky“ poistnej zmluvy osobitne dojednané aj vo vzťahu k nej, čo sa však nestalo. Pokiaľ ide o znalecký posudok vypracovaný Ing. B. O. uviedla, že jeho predmetom je len analýza a ocenenie rodinného domu. Analýza neobsahuje žiaden údaj vo vzťahu k vedľajšej stavbe. Je preto nepochopiteľné, že žalobca sa s odkazom na tento znalecký posudok snaží dokázať, že predmetom poistenia podľa poistnej zmluvy bola aj vedľajšia stavba. V súvislosti s poukazom žalobcu na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28 Cdo 133/2001 uviedla, že z dôvodu nejednotnosti judikatúry v otázke, či príslušenstvo veci zdieľa právny osud hlavnej veci, veľký senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky v rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1772/2000 vyslovil právny názor, podľa ktorého príslušenstvo tvoria veci samostatné, ktoré môžu byť samostatným predmetom právnych vzťahov a ich právny režim nesleduje zo zákona bez ďalšieho režim veci hlavnej. Právny názor vyslovený v rozsudku krajského súdu, podľa ktorého sa poistenie bez ďalšieho nevzťahuje aj na vedľajšiu stavbu ako príslušenstva rodinného domu (hlavnej veci), ak predmetom poistenia bol len tento rodinný dom, považovala za správny. Navrhla preto, aby dovolací súd zamietol dovolanie žalobcu a priznal jej trovy dovolacieho konania, ktoré aj riadne vyčíslila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd vymedzuje vyslovením prípustnosti dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.) zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre riešenie ktorej pripúšťa dovolanie. V takomto prípade dovolateľ môže dovolanie odôvodniť len tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V prípade, ak odvolací súd dovolanie pripustí, dovolací súd nie je oprávnený na riešenie skutkových otázok; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.). V posudzovanej veci dovolací súd bol preto v rámci dovolacieho prieskumu povolaný skúmať len správnosť právneho záveru odvolacieho súdu v ním vymedzenej právnej otázke (nebol oprávnený skúmať

skutkový záver odvolacieho súdu, týkajúci sa predmetu poistenia majetku podľa poistnej zmluvy).

Odvolací súd za otázku zásadného právneho významu považoval to, či v prípade poistnoprávneho vzťahu (poistenia majetku) príslušenstvo veci hlavnej (vedľajšia stavba) (ne)sleduje bez ďalšieho právny režim hlavnej veci (rodinného domu) a teda, či v prípade, ak dôjde k poisteniu hlavnej veci (rodinného domu), (ne)dochádza automaticky k poisteniu aj jej príslušenstva (vedľajšej stavby). Sám túto právnu otázku vyriešil tak, že právny režim príslušenstva veci, ktorou je vedľajšia stavba, nesleduje zo zákona bez ďalšieho režim veci hlavnej, ktorou je rodinný dom. Ak preto v danom prípade predmetom poistenia bol len rodinný dom (dovolací súd považuje tento skutkový záver za správny), nedochádza bez ďalšieho k poisteniu aj jeho príslušenstva t.j. vedľajšej stavby, pokiaľ v zmluve nie je uvedené niečo iné.

S týmto právnym záverom vysloveným odvolacím súdom v danej veci sa dovolací súd stotožňuje a považuje ho za správny. Za správne a podstatu veci vystihujúce považuje dovolací súd aj dôvody uvedené v jeho rozhodnutí, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Dovolací súd k týmto dôvodom dodáva, že poistenie majetku (§ 806 a nasl. OZ) je jedným zo základných druhov poistenia, v rámci ktorého možno poistiť aj nehnuteľný majetok pre prípad jeho poškodenia, zničenia alebo iných škôd, ktoré na ňom vzniknú. V prípade vzniku poistnej udalosti treba predovšetkým zistiť, či sa týka poistenej veci. Poistená vec musí byť preto v poistnej zmluve určená tak, aby o tom, čo je predmetom poistenia, nevznikli žiadne pochybnosti. Spravidla treba poistenú vec označiť určitými identifikačnými znakmi (napr. v prípade nehnuteľnosti označením, o aký druh nehnuteľnosti ide, uvedením súpisného alebo evidenčného čísla a pod.). Predmet poistenia je, okrem iného, významný aj v tom, že určuje obsah „pojmových znakov“ ako druh poistenia, poistné riziko, poistnú sumu a v nadväznosti na ňu výšku poistného, cez ktoré sa zmluva stáva poistnou zmluvou v zmysle jej zákonnej definície vyplývajúcej z ustanovenia § 788 ods. 1 OZ. Z uvedených úvah je teda zrejmé, že z podstaty a povahy poistenia majetku vyplýva naliehavá požiadavka, v poistnej zmluve presne určiť (dohodnúť), čo je predmetom poistenia.

Podľa § 121 ods. 1 OZ príslušenstvom veci sú veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené na to, aby sa s hlavnou vecou trvale užívali.

Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný (§ 37 ods. 1 OZ). Vzhľadom na špecifickosť poistenia, ako aj potreby určitosti, maximálnej právnej istoty a zrozumiteľnosti úpravy týchto vzťahov, často i po dlhšom časovom odstupe, zákon vyžaduje pod sankciou neplatnosti právneho úkonu zásadne písomnú formu poistnej zmluvy (§ 791 ods. 1 OZ v spojení s 40 ods. 1 OZ).

Dovolací súd sa stotožňuje s odvolacím súdom v tom, že príslušenstvo tvoria veci samostatné a že príslušenstvo môže byť samostatným predmetom právnych vzťahov, včítane poistnoprávneho vzťahu. Keďže platné právo nemá ustanovenie o tom, že by v prípade, ak predmetom poistenia je vec hlavná (rodinný dom), sa poistenie vzťahovalo bez ďalšieho na príslušenstvo veci hlavnej (vedľajšiu stavbu), možno (aj vzhľadom na vyššie uvedené) súhlasiť s názorom odvolacieho súdu v tom, že v takomto prípade príslušenstvo nesleduje zo zákona bez ďalšieho právny režim veci hlavnej. K tomu, aby predmetom poistenia na základe poistnej zmluvy bolo aj príslušenstvo hlavnej veci, ktorou je vedľajšia stavba, je vždy potrebné, aby účastníci tohto právneho vzťahu prejavili zákonom predpísaným spôsobom vôľu predmetom poistenia urobiť aj toto príslušenstvo. Ak prejav vôle účastníkov k dosiahnutiu takéhoto predmetu poistenia chýba, poistné krytie nezahŕňa popri hlavnej veci (rodinného domu) automaticky aj jej príslušenstvo, ktorým je vedľajšia stavba. Opačný názor, podľa dovolacieho súdu, nemá oporu v žiadnom ustanovení platného práva.

V posudzovanej veci odvolací súd zaujal správny právny názor, že v prípade poistnoprávneho vzťahu (poistenia majetku) príslušenstvo veci hlavnej (vedľajšia stavba) nezachováva bez ďalšieho právny režim hlavnej veci (rodinného domu) a teda, ak bola predmetom poistenia na základe poistnej zmluvy z X. iba hlavná vec, ktorým bol rodinný dom, poistné krytie sa nevzťahuje automaticky aj na jej príslušenstvo - vedľajšiu stavbu. Keďže v danom prípade poistná udalosť vznikla na vedľajšej stavbe, ktorá ako príslušenstvo rodinného domu č. súpisné X., nebola predmetom poistenia, odvolací súd dospel k správne mu záveru, že žalovaný nie je povinný poskytnúť žalobcovi poistné plnenie z poistnej udalosti, ktorá sa podľa vyššie označenej poistnej zmluvy, netýka poistenej veci.

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že žalobca napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie nie je postihnuté ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Žalovaná mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). V dovolacom konaní žalovanej vznikli trovy v súvislosti s odmenou za právne služby poskytnuté advokátom. Odmena za jeden úkon právnej služby činí sumu 161,01 Eur, pričom patrí za jeden úkon právnej služby a to písomné vyjadrenie k dovolaniu zo 14. apríla 2009 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z.z.), zvýšená o daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhlášky) v sume 30,59 Eur a jeden krát režijný paušál v rozsahu jednej stotiny výpočtového základu (§ 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky) v sume 6,95 Eur. Celkove vznikli žalovanej trovy v sume 198,55 Eur, ktoré je žalobca povinný zaplatiť na účet advokáta žalovanej vedený v T., č. X. do troch dní (§ 149 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 veta prvá O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. apríla 2011

JUDr.Ladislav G ó r á s z, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová